

Rozdział 4

Polsko-czeskie relacje w ujęciu społeczno-ekonomicznym

Karolina Krawiec

Uniwersytet Opolski

e-mail: karolina.krawiec@uni.opole.pl

ORCID: 0009-0006-8904-6460

Cytuj jako: Krawiec, K. (2023). Polsko-czeskie relacje w ujęciu społeczno-ekonomicznym. W: B. Drelich-Skulska, M. Sobocińska, A. Tomášková (red.), *Ekonomiczne, zarządcze i społeczno-kulturowe wymiary relacji polsko-czeskich* (s. 85-103). Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

JEL Classification: F15

Streszczenie: Rzeczpospolita Polska oraz Republika Czeska to dwa sąsiadujące ze sobą kraje, które łączą wspólna historia, tradycja, kultura oraz wartości. Bliskie położenie geograficzne przyczyniło się do wczesnego nawiązania stosunków politycznych oraz gospodarczych, trwających już od stuleci. Zacieśnienie relacji można zaobserwować po II wojnie światowej. Wtedy oba kraje próbowały sprostać trudom odbudowy zniszczeń po zakończonym konflikcie oraz wprowadzić standardy obowiązujące w państwach Europy Zachodniej. W 1991 roku z inicjatywy trzech państw: Polski, Węgier oraz Czechosłowacji powstała tak zwana Grupa Wyszehradzka. Zrzeszenie to działa do dziś i ma na celu wzmacnianie stabilności w Europie Środkowej. Polska i Czechy są dla siebie ważnymi partnerami handlowymi, gdyż dane statystyczne dotyczące eksportu, importu oraz bilansu handlowego obu państw wskazują na dobrą współpracę obu gospodarek. Celem opracowania jest przedstawienie relacji między Polską a Czechami w ujęciu makroekonomicznym na przestrzeni lat, jak również ukazanie wielu inicjatyw podejmowanych w ramach współpracy kulturowej, naukowej, obrony terytorialnej czy zabezpieczenia społecznego.

Słowa kluczowe: Polska, Czechy, makroekonomia, import, eksport.

4.1. Wprowadzenie

Polska i Czechy to dwa sąsiadujące kraje, które łączą wspólna historia, tradycja oraz kultura. W związku z tym kraje te od zawsze utrzymywały ze sobą stosunki polityczne i gospodarcze. Historia wskazuje, że stosunki te nie zawsze jednak należały do najlepszych. Jednym z przykładów jest konflikt o ziemie wokół kilku spornych terenów Śląska Cieszyńskiego. Konflikt ten trwał od momentu zakończenia I wojny światowej aż do końca II wojny światowej. W latach pięćdziesiątych XX wieku więzy pomiędzy Polską a Czechami się zacieśniły. Jednym z ważniejszych wydarzeń minionego wieku była wizyta prezydenta Vaclava Havla w Polsce. 25 stycznia 1990 roku w Warszawie zorganizowano wspólne posiedzenie Sejmu i Senatu, na którym honorowy gość powiedział: „Przede wszystkim należy wykorzystać fakt, że po długich latach i dziesięcioleciach przed naszymi narodami otwiera się perspektywa prawdziwej i autentycznej przyjaźni. (...) Z tej rzeczywiście autentycznej przyjaźni, opartej na dobrym zrozumieniu losu, jaki nam wspólnie został narzucony; wspólnej nauki, jaką z tego wyciągnęliśmy, a zwłaszcza ze wspólnych ideałów, jakie nas łączą, powinna też wyrastać naprawdę dobra koordynacja naszej polityki w procesie, który wy i my nazywamy powrotem do Europy” (Internet 7).

Upadek komunizmu wymusił regulację stosunków pomiędzy państwami, tak więc w 1991 roku doszło do podpisania Układu między Rzeczpospolitą Polską a Czeską i Słowacką Republiką Federacyjną o dobrym sąsiedztwie, solidarności i przyjacielskiej współpracy. Od tego momentu strony Układu miały zachowywać przyjacielskie stosunki oparte na współpracy, poszanowaniu, zaufaniu oraz zrozumieniu. Państwa te miały również wspierać i koordynować wysiłki zmierzające do pełnego uczestnictwa w instytucjach zintegrowanej Europy (Układ, 1992, art. 1). Układ ten gwarantował też nienaruszalność granic państwowych, co oznacza, że strony nie mają wobec siebie żadnych roszczeń terytorialnych.

W 1991 roku na zamku w węgierskim mieście Wyszehrad doszło do spotkania trzech prezydentów: Polski, Węgier oraz Czechosłowacji. Trzy państwa byłego bloku komunistycznego o podobnych celach oraz możliwościach ustaliły zasady ścisłej współpracy. W ten oto sposób powstała Grupa Wyszehradzka (V4), której głównym celem były dążenie do integracji z Europą, wstąpienie do struktur organizacji międzynarodowych, takich jak Unia Europejska czy NATO, oraz stała i stabilna współpraca na arenie międzynarodowej. W 1992 roku członkowie Grupy Wyszehradzkiej podpisali środkowoeuropejską umowę o wolnym handlu (CEFTA). Umowa ta została sporządzona w Krakowie. Miała na celu

rozszerzanie wymiany handlowej, harmonijny rozwój stosunków gospodarczych, utworzenie strefy wolnego handlu, zapewnienie uczciwych warunków konkurencji oraz znoszenie barier w handlu (Umowa, 1994, art. 1). Wszystkie te działania miały wpłynąć na rozwój gospodarczy każdego z państw oraz umocnienie ich pozycji na arenie międzynarodowej.

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku zaobserwować można dynamiczny rozwój i zacieśnianie współpracy gospodarczej, co doprowadziło do powstania tak zwanych euroregionów na granicy polsko-czeskiej. Euroregiony to obszary obejmujące tereny przygraniczne dwu lub więcej państw europejskich (Internet 10). Celami euroregionów są m.in.:

- ▶ rozwój społeczno-gospodarczy oraz umacnianie warunków gospodarczych, społecznych i kulturowych,
- ▶ stała poprawa warunków życia mieszkańców,
- ▶ ułatwienie kontaktów pomiędzy społecznościami wspólnoty,
- ▶ zmiany charakteru granic i przezwyciężenie uregulowań państwowych dotyczących nieprzenikalności granic,
- ▶ ułatwienie realizacji europejskiej polityki zagospodarowania przestrzennego.

W tworzeniu euroregionów biorą udział przedstawiciele władz lokalnych oraz regionalnych (Internet 1). Co ciekawe, wszystkie euroregiony na granicy polsko-czeskiej powstały przed przystąpieniem obu państw do struktur unijnych.

Na mapie (rys. 4.1) przedstawiono wszystkie euroregiony Polski. Obecnie w granicach państwa znajduje się 14 euroregionów. Sześć z nich znajduje się na granicy polsko-czeskiej, są to:

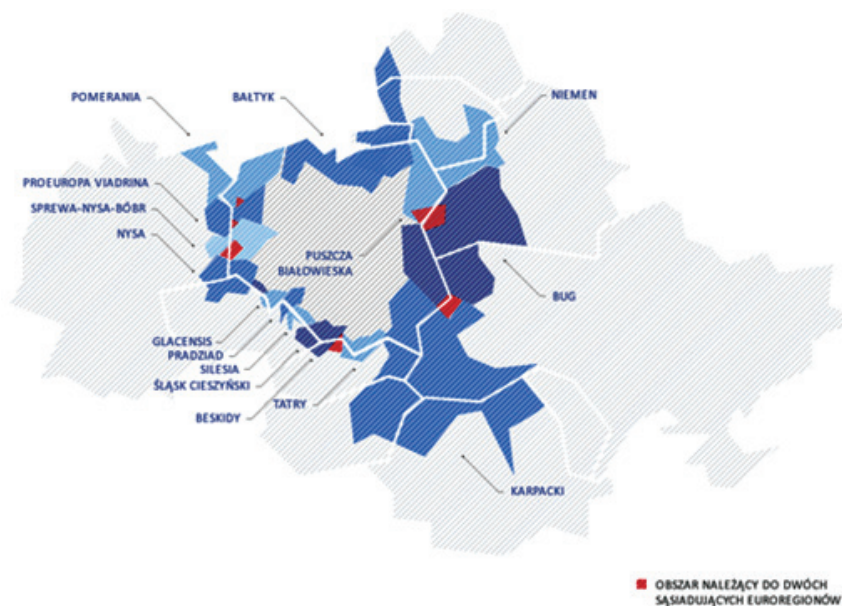
- ▶ Euroregion Nysa,
- ▶ Euroregion Glacensis,
- ▶ Euroregion Pradziad,
- ▶ Euroregion Silesia,
- ▶ Euroregion Śląsk Cieszyński,
- ▶ Euroregion Beskidy.

Każdy z wyżej wymienionych euroregionów realizuje swoje cele.

Działania wszystkich państw Grupy Wyszehradzkiej doprowadziły do oczekiwanych rezultatów. Państwa te przystąpiły do Paktu Północnoatlantyckiego (NATO):

- ▶ Czechy, Polska, Węgry w 1999 roku,
- ▶ Słowacja w 2004 roku.

Przełomowym momentem w historii okazał się również rok 2004. Doszło wtedy do rozszerzenia Unii Europejskiej. Czechy, Polska, Słowacja oraz Węgry wstąpiły do struktur unijnych. Wraz z przystąpieniem krajów do strefy Schengen nastąpił koniec procesu „powrotu do Europy”.

Rys. 4.1. Euroregiony w Polsce

Źródło: (Internet 8).

Na przestrzeni lat Polska i Czechy zawarły szereg umów oraz porozumień, które miały na celu zacieśnienie współpracy oraz rozwój obu państw.

W tab. 4.1 przedstawiono wybrane umowy oraz porozumienia między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską. Można zaobserwować współpracę pomiędzy obydwojma krajami na różnych płaszczyznach. Ważne są zarówno kwestia terytorialna, jak i obrona międzynarodowa, oświata, kultura czy gospodarka. Na szczególną uwagę zasługuje Umowa o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej. Umowa ta kończy spór dotyczący wydobycia węgla, którego skutkiem były niekorzystne zmiany w środowisku naturalnym po stronie czeskiej. Zmiany te dotyczyły m.in. obniżenia poziomu wód. W dniu 26 lutego 2021 roku Republika Czeska wniosła skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Po wielu konsultacjach wypracowano kompromis w postaci wymienionej umowy, której celem jest:

- 1) współpraca w zakresie wdrażania i finansowania działań wykrywających, minimalizujących i zapobiegających skutkom, w tym ich monitoring, wynikającym z eksploatacji i późniejszych prac rekultywacyjnych w kopalni Turów oraz
- 2) polubowne rozstrzygnięcie sporu (Umowa, 2022, art. 1).

Tabela 4.1. Wybrane umowy oraz porozumienia między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską

Nazwa umowy	Zakres umowy
Porozumienie między Ministrem Pracy i Polityki Społecznej Rzeczypospolitej Polskiej a Ministrem Pracy i Spraw Socjalnych Republiki Czeskiej w sprawie wypłaty świadczeń oraz przeprowadzania kontroli administracyjnej i lekarskiej, sporządzone w Pradze dnia 10 grudnia 2002 r.	polityka socjalna
Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie kultury, szkolnictwa i nauki, podpisana w Pradze dnia 30 września 2003 r.	kultura
Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej, sporządzona w Pradze dnia 16 stycznia 2006 r.	szkolnictwo wyższe
Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, sporządzona w Warszawie dnia 13 września 2011 r.	podatki
Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnej reprezentacji wizowej, podpisana w Pradze dnia 21 listopada 2013 r.	sprawy zagraniczne
Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie lotnictwa wojskowego, podpisane w Warszawie dnia 28 sierpnia 2019 r.	lotnictwo wojskowe
Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisana w Pradze dnia 3 lutego 2022 r.	rozstrzygnięcie sporu

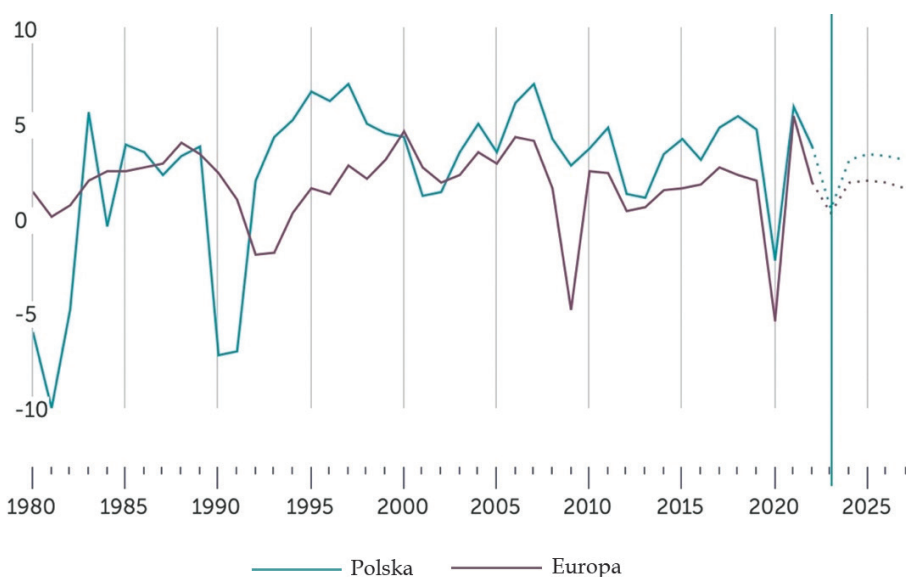
Źródło: opracowanie własne.

Zaprezentowane rozważania świadczą o tym, że współpraca między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską ma długą historię i obejmuje wiele dziedzin. Ścisła współpraca po II wojnie światowej wynikała z dążenia obu krajów do zjednoczenia się z innymi państwami Europy. Po wstąpieniu w struktury unijne oraz NATO oba kraje nadal mocno ze sobą współpracują w różnych dziedzinach, takich jak: kultura, nauka, obrona czy kwestie granic.

4.2. Gospodarka Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Czeskiej

W celu określenia gospodarczych relacji makroekonomicznych między Polską a Czechami należy scharakteryzować każdą z gospodarek.

Polska to kraj położony w centralnej części Europy, zamieszkały przez ok. 38 000 000 ludzi. Jest mocno zróżnicowany pod względem geograficznym. Od północy ma dostęp do Morza Bałtyckiego, a od południa oddzielony jest od sąsiednich państw pasmami gór. Na przestrzeni lat zaobserwować można zmiany gospodarcze wynikające z przejścia z gospodarki centralnie planowanej do gospodarki wolnorynkowej. Najszybciej rozwinęło się rolnictwo, a od XIX wieku można dostrzec rozwój przemysłu ciężkiego. Największe znaczenie w tym sektorze miał rozwój kopalń węgla kamiennego na Górnym Śląsku. Po 1989 roku zaczęły rozwijać się usługi takie jak transport, bankowość, edukacja czy turystyka (Internet 12).

Rys. 4.2. Realne PKB Polski na tle wszystkich państw Europy

Źródło: (Internet 2).

Na rys. 4.2 przedstawiono realny produkt krajowy brutto Polski oraz wszystkich państw Europy na przestrzeni lat. Można zauważyć, iż mniej więcej do 2005 roku polskie realne PKB było dużo niższe niż to wypracowywane przez pozostałe państwa Europy. Od 2005 roku nastąpił wzrost realnego PKB na tle pozostałych państw Europy. Oznacza to, że gospodarka rozwija się w szybszym tempie. Co więcej, polska gospodarka poradziła sobie w czasach kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 lepiej niż większość państw europejskich. Mimo to Międzynarodowy Fundusz Walutowy w swoim raporcie „World Economic Outlook” zakwalifikował Polskę jako kraj Europy wschodzącej i rozwijającej

się. W tej grupie znalazły się również: Rosja, Turcja, Rumunia, Ukraina, Węgry, Białoruś, Bułgaria, Serbia oraz Chorwacja (IMF, 2022).

W tab. 4.2 przedstawiono wybrane wskaźniki makroekonomiczne Polski w 2021 roku oraz prognozy na koniec 2022 oraz 2023 roku. Dostrzec można wysoki wzrost inflacji z poziomu 5,1 w 2021 roku do poziomu 14,3 w 2023 roku. Na ten niekorzystny wzrost wpływa wiele czynników, m.in. wybuch wojny w Ukrainie. Co ciekawe, zaobserwować można również spadek bezrobocia z poziomu 3,4 w roku 2021 do poziomu 3,2 w roku 2023.

Tabela 4.2. Wybrane wskaźniki ekonomiczne Polski

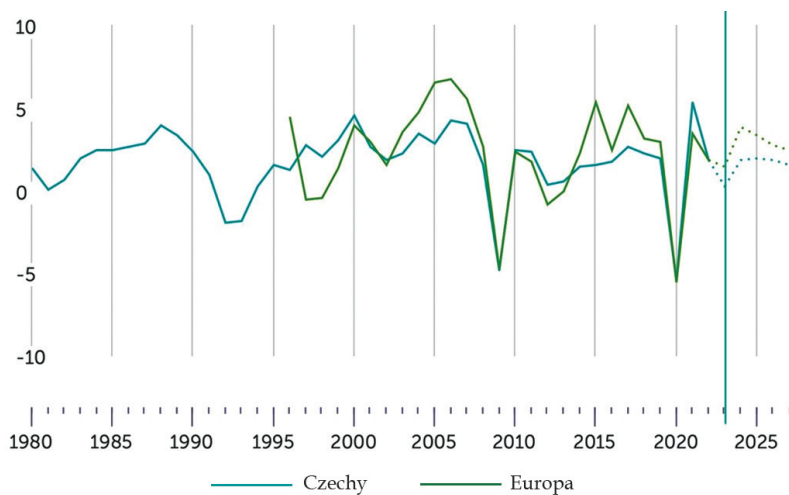
Inflacja			Bilans płatniczy			Bezrobocie		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
5,1	13,8	14,3	-0,7	-4,0	-3,3	3,4	2,8	3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie (IMF, 2022).

Czechy to niewielki kraj położony w środkowej części Europy, zamieszkały przez ok. 10 000 000 ludzi. Państwo to od północy oddzielone jest pasmami gór Sudetów oraz Karpat. Czechy nie mają dostępu do morza. Na przestrzeni lat można zaobserwować liczne zmiany gospodarcze, które doprowadziły do tego, że czeska gospodarka jest cały czas w tendencji wzrostowej. Gospodarka ta charakteryzuje się dobrze rozwiniętym sektorem rolniczym, przemysłowym oraz usługowym. W przemyśle dominuje przemysł elektrotechniczny, maszynowy i meblarski (PALiH, 2018, s. 10-11).

Na rys. 4.3 przedstawiono realny produkt krajowy brutto Czech oraz wszystkich państw Europy na przestrzeni lat. Mniej więcej do 2001 roku czeskie realne PKB było niższe niż to wypracowywane przez pozostałe państwa Europy. Od 2001 do 2010 roku można zauważyć wzrost realnego PKB na tle pozostałych państw Europy. Oznacza to, że gospodarka rozwijała się w szybszym tempie. Od 2010 do 2014 roku nastąpił spadek czeskiego realnego PKB na tle państw Europy. Z kolei od 2014 roku ponownie wzrosło w stosunku do państw Europy. Czechy poradziły sobie z pandemią COVID-19 na poziomie przeciętnym w stosunku do pozostałych państw Europy. Międzynarodowy Fundusz Walutowy w swoim raporcie „World Economic Outlook” zakwalifikował Czechy jako rozwinięte państwo europejskie (IMF, 2022).

W tab. 4.3 przedstawiono wybrane wskaźniki makroekonomiczne Czech w 2021 roku oraz prognozy na koniec 2022 oraz 2023 roku. Jest zauważalny wysoki wzrost inflacji z poziomu 3,8 w 2021 roku do poziomu 16,3 w 2022 roku. Spadek inflacji ma nastąpić w 2023 roku do poziomu 8,6. Można zaobserwować także spadek bezrobocia z poziomu 2,8 w roku 2021 do poziomu 2,3 w roku 2023.

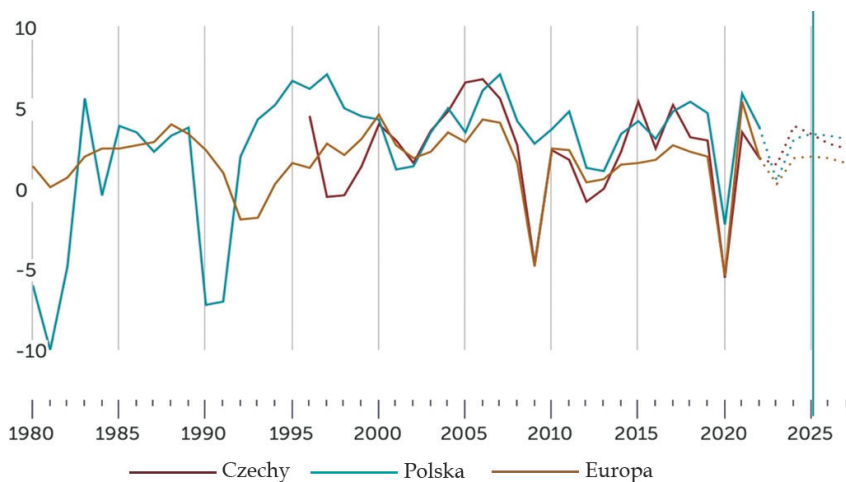
Rys. 4.3. Realne PKB Czech na tle wszystkich państw Europy

Źródło: (Internet 4).

Tabela 4.3. Wybrane wskaźniki ekonomiczne Czech

Inflacja			Bilans płatniczy			Bezrobocie		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
3,8	16,3	8,6	-0,9	-4,3	-2,2	2,8	2,5	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie (IMF, 2022).

Rys. 4.4. Realny produkt krajowy brutto Czech, Polski i Europy

Źródło: (Internet 3).

Na rys. 4.4 przedstawiono realny produkt krajowy brutto Czech, Polski oraz wszystkich państw europejskich. Polska odnotowała duże spadki w latach 1980, 1990 oraz 2020, natomiast Czechy odnotowały duże spadki w 2008 oraz 2020 roku.

Podsumowując, należy wskazać, że gospodarki Czech i Polski rozwijają się w podobnym tempie. Ich dynamiczny rozwój nastąpił po wstąpieniu w struktury unijne. Obecnie oba kraje mają duży problem z wysoką inflacją. Odnotować można również ujemne wartości w bilansach płatniczych.

4.3. Współpraca gospodarcza

Czechy i Polska to nie tylko sąsiedzi, ale również partnerzy gospodarczy i handlowi. W 1999 roku powstała Polsko-Czeska Izba Gospodarcza, której misją jest działanie na rzecz promocji handlu zagranicznego i wspomaganie rozwoju polsko-czeskich stosunków gospodarczych. Siedzibą Izby jest Ostrawa, a sama organizacja zrzesza polskie i czeskie firmy (Internet 9). Wybranymi celami Izby są:

- 1) działalność na rzecz rozwoju stosunków gospodarczych,
- 2) kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki w działalności gospodarczej,
- 3) zbieranie i udostępnianie informacji gospodarczej,
- 4) organizowanie i stwarzanie warunków do rozstrzygania sporów gospodarczych w drodze postępowania polubownego i pojednawczego (Internet 9).

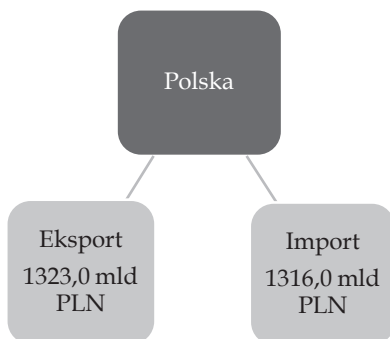
Polsko-Czeska Izba Gospodarcza organizuje różnego rodzaju wydarzenia oraz spotkania biznesu dla przedsiębiorców z obu krajów.

W celu omówienia relacji gospodarczych Polski oraz Czech należy przeanalizować kwestie związane z handlem międzynarodowym pomiędzy tymi dwoma państwami.

Na rys. 4.5 przedstawiono wartość polskiego eksportu oraz importu w cenach bieżących w 2021 roku. Zauważyć można ujemne saldo, które ukształtowało się na poziomie 7 mld PLN. W analogicznym okresie 2020 roku saldo to było dodatnie i wyniosło 47,2 mld PLN. W porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku eksport wzrósł o 23,9%, a import o 30,3% (GUS, 2022, s. 1). Największych partnerów Polski ujęto w tab. 4.4.

Z tab. 4.4 wynika, że Czechy to jeden z głównych polskich partnerów zarówno w eksporcie (kraj ten zajął 2. miejsce), jak i w imporcie (7. miejsce). Eksport do Czech w 2021 roku wyniósł 77,8 mld PLN, natomiast import 41,7 mld PLN (GUS, 2022, s. 15).

Z tab. 4.5 wynika, że Polska to główny partner Czech zarówno w eksporcie (kraj ten zajął 3. miejsce), jak i w imporcie (również 3. miejsce). Eksport do Polski w 2021 roku wyniósł 15,2 mld USD, natomiast import 17,2 mld USD (Internet 11).

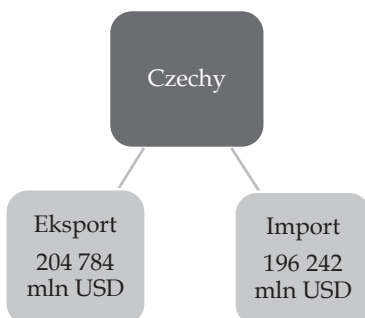
Rys. 4.5. Wielkość eksportu oraz importu Polski w 2021 roku w cenach bieżących

Źródło: (GUS, 2022).

Tabela 4.4. Najwięksi partnerzy Polski w eksporcie i imporcie

Eksport	Import
Niemcy	Niemcy
Czechy	Chiny
Francja	Rosja
Wielka Brytania	Włochy
Włochy	Holandia
Holandia	Francja
Szwecja	Czechy
Rosja	Stany Zjednoczone
Stany Zjednoczone	Belgia
Słowacja	Korea Południowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie (GUS, 2022).

Rys. 4.6. Wielkość eksportu oraz importu Czech w 2021 roku w cenach bieżących

Źródło: (Internet 6).

Na rys. 4.6 przedstawiono wartość czeskiego eksportu oraz importu w cenach bieżących w 2021 roku. W porównaniu z 2020 rokiem eksport do Czech wzrósł o 17,65%, a import wzrósł o 24,71%. Najwięksi partnerzy Czech zostali wskazani w tab. 4.5.

Tabela 4.5. Najwięksi partnerzy Czech w eksporcie i imporcie

Eksport	Import
Niemcy	Niemcy
Słowacja	Chiny
Polska	Polska
Francja	Słowacja
Austria	Włochy
Włochy	Rosja
Wielka Brytania	Francja
Holandia	Austria
Węgry	Holandia
Hiszpania	Węgry

Źródło: (Internet 11).

Tabela 4.6. Obroty towarowe Polski z Republiką Czeską na przestrzeni lat w mld euro

Wyszczególnienie	Rok				
	2013	2015	2017	2019	2021
Eksport	9,6	11,92	13,3	14,42	16,85
Import	5,76	6,18	7,43	7,76	9,07
Saldo	3,84	5,74	5,87	6,66	7,78

Źródło: (MRiT, 2020).

W tab. 4.6 przedstawiono dane dotyczące wielkości obrotów towarowych Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Czeską. Wielkości importu, eksportu oraz salda z roku na rok się zwiększają. Oznacza to, że zarówno Polska, jak i Czechy są dla siebie ważnymi partnerami. Eksport z Polski do Czech to przede wszystkim:

- 1) wyroby przemysłu elektromaszynowego (29,4%),
- 2) wyroby metalurgiczne (19,0%),
- 3) wyroby przemysłu chemicznego (17,2%),
- 4) artykuły rolno-spożywcze (9,5%).

Główne towary to: części samochodowe, meble, węgiel, druty i kable izolowane, telefony, mięso, silniki spalinowe (MRiT, 2020).

Natomiast import z Czech do Polski to przede wszystkim:

- 1) wyroby przemysłu elektromaszynowego (31,5%),
- 2) wyroby przemysłu chemicznego (16,8%),
- 3) wyroby metalurgiczne (15,3%),
- 4) artykuły rolno-spożywcze (10,8%).

Główne towary to: samochody osobowe, zabawki konstrukcyjne, aparaty, gotowa karma dla zwierząt, środki powierzchniowo czynne (MRiT, 2020).

4.4. Polska i Czechy na tle pozostałych państw Unii Europejskiej

W celu określenia kondycji gospodarki Polski i Czech należałoby porównać te państwa z innymi krajami Unii Europejskiej. Do takiego porównania wykorzystano metodę ekonometryczną *The Technique for Order of Preference by Similarity to Ideal Solution* (TOPSIS). Metoda ta została opracowana przez Hwanga oraz Yoona w 1981 roku. Główną ideą jest ocena wariantów decyzyjnych bazujących na pomiarze odległości tych wariantów od dwóch punktów referencyjnych: rozwiązania idealnego oraz antyidealnego (Oniśko, 2021, s. 9). Do stworzenia modelu ekonometrycznego wykorzystano takie wskaźniki, jak: PKB, inflacja, bezrobocie, dług publiczny oraz saldo obrotów bieżących wszystkich państw Unii Europejskiej w latach 2011 (załącznik 1) oraz 2021 (załącznik 2). Wybrane dane zostały zaczerpnięte z Europejskiego Urzędu Statystycznego (Eurostat). Zastosowanie metody TOPSIS dało następujące rezultaty (tab. 4.8).

Analizę danych zawartych w tab. 4.7 i 4.8 należy poprzedzić ustaleniem przedziałów, które określą, w jakiej sytuacji znajdowały się poszczególne państwa. Przyjęte przedziały to:

- 1) kraje o najgorszej sytuacji makroekonomicznej (zaznaczone na mapach na czerwono),
- 2) kraje o złej sytuacji makroekonomicznej (zaznaczone na mapach na pomarańczowo),
- 3) kraje o dobrej sytuacji makroekonomicznej (zaznaczone na mapach na żółto),
- 4) kraje o najlepszej sytuacji makroekonomicznej (zaznaczone na mapach na zielono).

Na rys. 4.7 przedstawiono wynik zastosowania metody TOPSIS w państwach Unii Europejskiej w 2011 roku. Dane wskazują, że najgorszą sytuację makroekonomiczną można było zaobserwować w Grecji, a najlepszą w Niemczech, Austrii, Szwecji, Estonii oraz na Węgrzech. Jeżeli chodzi o omawiane dwa kraje – Polskę i Czechy – to zakwalifikowały się one do przedziału trzeciego jako kraje o dobrej sytuacji makroekonomicznej. Oznacza to, że oba kraje

Tabela 4.7. Metoda TOPSIS w 2011 roku

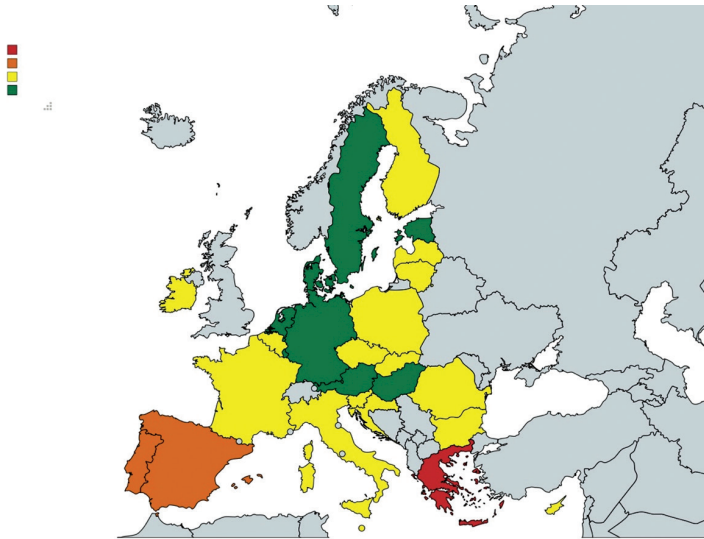
Kraj	Wynik	Kraj	Wynik
Łotwa	0,21923473	Portugalia	0,40205844
Słowacja	0,25104316	Grecja	0,40960399
Estonia	0,2828786	Luksemburg	0,42975647
Rumunia	0,28368435	Malta	0,44505124
Czechy	0,29422924	Słowenia	0,4762389
Cypr	0,29576878	Chorwacja	0,48520235
Bulgaria	0,30298298	Hiszpania	0,5004767
Finlandia	0,34895531	Szwecja	0,5026563
Węgry	0,34990245	Niemcy	0,5081433
Polska	0,35652685	Włochy	0,51569782
Francja	0,38947915	Holandia	0,52716725
Austria	0,39249897	Dania	0,52863183
Litwa	0,39285204	Irlandia	0,6775084
Belgia	0,39542518		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Tabela 4.8. Metoda TOPSIS w roku 2021

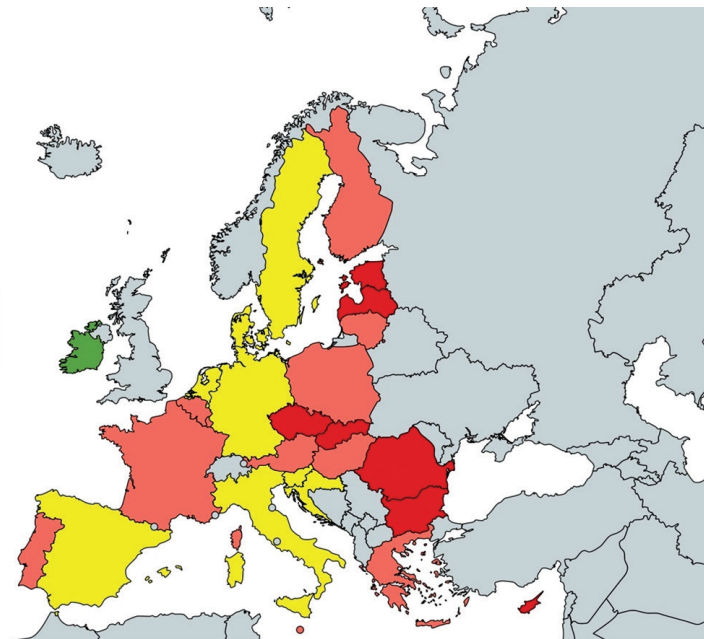
Kraj	Wynik	Kraj	Wynik
Grecja	0,28677323	Belgia	0,56549967
Portugalia	0,42541995	Finlandia	0,5660504
Hiszpania	0,49576627	Bulgaria	0,57458347
Chorwacja	0,50365289	Francja	0,58432749
Malta	0,5052907	Litwa	0,6026525
Cypr	0,50589017	Luksemburg	0,61165033
Czechy	0,51970448	Węgry	0,61907872
Słowacja	0,52453888	Estonia	0,62705627
Słowenia	0,52542155	Austria	0,63914897
Włochy	0,53139884	Dania	0,65154756
Irlandia	0,55405118	Szwecja	0,65852939
Łotwa	0,55429632	Holandia	0,67599976
Rumunia	0,55647874	Niemcy	0,71319751
Polska	0,56368897		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Rys. 4.7. Przedziały metody TOPSIS w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 4.8. Przedziały metody TOPSIS w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne.

rozwijały się w podobnym tempie i osiągały podobne wyniki we wszystkich makromiernikach na koniec 2011 roku.

Na rys. 4.8 przedstawiono rezultat zastosowania metody TOPSIS w państwach Unii Europejskiej w 2021 roku. Z danych wynika, że najgorszą sytuację makroekonomiczną odnotowano w Rumunii, Bułgarii, Czechach, Słowacji, Łotwie, Estonii oraz na Cyprze. Najlepszą sytuację makroekonomiczną można zaobserwować w Irlandii. Jeżeli chodzi o omawiane dwa kraje, to Polska zakwalifikowała się do drugiego przedziału, czyli jako kraj o złej sytuacji makroekonomicznej. Natomiast Czechy zakwalifikowały się do pierwszego przedziału, czyli kraj o najlepszej sytuacji makroekonomicznej. Oznacza to, że oba kraje na przestrzeni 10 lat odnotowały spadek mierników makroekonomicznych w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej.

Podsumowując zaprezentowane rozważania, należy stwierdzić, że Rzeczpospolita Polska oraz Republika Czeska są dla siebie ważnymi partnerami. Oba kraje ściśle ze sobą współpracują już od wielu lat. Wzmoczona współpraca rozpoczęła się po II wojnie światowej i miała na celu zbliżenie obu państw do pozostałych, bardziej rozwiniętych krajów europejskich. Po wstąpieniu w struktury unijne oba kraje nadal utrzymują ze sobą bliskie relacje. Analizując statystyki handlu zagranicznego, można zaobserwować, że Polska i Czechy są dla siebie ważnymi partnerami handlowymi. Współpraca pomiędzy krajami widoczna jest nie tylko w sferze gospodarczej, ale także kulturowej, edukacyjnej czy ochrony środowiska.

Załącznik 1

Dane makroekonomiczne krajów Unii Europejskiej w 2011 roku (w %)

Lp.	Kraj	PKB	Inflacja	Bezrobocie	Dług publiczny	Saldo obrotów bieżących
1	Austria	2,90	3,60	4,90	82,40	1,60
2	Belgia	1,70	3,40	7,20	103,50	-1,90
3	Bułgaria	2,10	3,40	12,30	15,20	0,30
4	Chorwacja	-0,10	2,20	13,70	63,40	-1,80
5	Cypr	0,40	3,50	7,90	65,80	-2,30
6	Czechy	1,80	2,20	6,70	39,70	-2,10
7	Dania	1,30	2,70	7,80	46,10	6,60
8	Estonia	3,70	5,10	12,30	6,20	1,30
9	Finlandia	2,50	3,30	8	51,90	-1,40
10	Francja	2,20	2,30	9,20	87,80	-0,90
11	Grecja	-10,10	3,10	18,10	175,50	-8,80
12	Hiszpania	-0,80	3	21,40	69,90	-2,70
13	Holandia	1,60	2,50	6	61,70	8,30
14	Irlandia	0,80	1,20	15,40	110,50	-1,60
15	Litwa	6	4,10	15,40	37,10	-3,70
16	Łotwa	2,60	4,20	16,30	45,10	-3,40
17	Luksemburg	1,00	3,70	4,90	18,50	5,60
18	Malta	0,50	2,50	6,40	70,00	-2,00
19	Niemcy	3,90	2,50	5,50	79,40	6,20
20	Polska	5	3,90	10	55,10	-5,10
21	Portugalia	-1,70	3,60	13,50	114,40	-6,00
22	Rumunia	4,50	5,80	9,10	32,30	-4,80
23	Słowacja	2,70	4,10	13,50	43,20	-4,90
24	Słowenia	0,90	2,10	8,20	46,50	-0,80
25	Szwecja	3,20	1,40	8	37,20	5,50
26	Węgry	1,90	3,90	10,70	80,30	0,60
27	Włochy	0,70	2,90	8,50	119,70	-2,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Załącznik 2

Dane makroekonomiczne krajów Unii Europejskiej w 2021 roku (w %)

Lp.	Kraj	PKB	Inflacja	Bezrobocie	Dług publiczny	Saldo obrotów bieżących	
1	Austria	4,60	2,80	6,20	82,30	0,40	96,30
2	Belgia	2,80	3,20	6,30	109,20	0,40	121,90
3	Bułgaria	3,10	2,80	5,30	23,90	-0,50	34,60
4	Chorwacja	6	2,70	7,60	78	3,00	97,70
5	Cypr	5,60	2	7,50	101	-6,80	109,60
6	Czechy	2,50	3,30	2,80	42,00	-0,80	49,80
7	Dania	3	1,90	5,10	36,60	9,00	55,60
8	Estonia	-0,10	4,50	6,20	17,60	-1,80	26,40
9	Finlandia	2,30	2,10	7,70	72,40	0,40	84,90
10	Francja	2,60	2,10	7,90	112,80	0,40	125,80
11	Grecja	6	0,60	14,70	194,50	-6,80	209,00
12	Hiszpania	4,50	3,00	14,80	118	1,00	141,60
13	Holandia	4,60	2,80	4,20	52,40	7,20	71,20
14	Irlandia	7,90	2,40	6,20	55,40	14,20	86,10
15	Litwa	2,50	4,60	7,10	43,70	1,10	59,00
16	Łotwa	-0,30	3,30	7,60	43,60	-4,20	50,00
17	Luksemburg	1,50	3,50	5,30	24,50	4,70	39,50
18	Malta	5,70	0,70	3,40	56,30	4,30	70,40
19	Niemcy	1,60	3,20	3,60	68,60	7,40	84,40
20	Polska	4	5,20	3,40	53,80	-1,40	65,00
21	Portugalia	6,60	1	6,60	125,50	-1,20	138,40
22	Rumunia	5,80	4,10	5,60	48,90	-7,30	57,10
23	Słowacja	0,50	2,80	6,80	62,20	-2,50	69,80
24	Słowenia	6,20	2,00	4,80	74,50	3,80	91,30
25	Szwecja	2,90	2,70	8,80	36,30	6,30	57,00
26	Węgry	5,50	5,20	4,10	76,80	-4,00	87,60
27	Włochy	3,80	1,90	9,50	150,30	3,10	168,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Bibliografia

- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (2022). *Raport: Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w 2021 r.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
- International Monetary Fund [IMF]. (2022). *World Economic Outlook*. Washington: International Monetary Fund.
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej [MRiR]. (2022). *Republika Czeska – notatka informacyjna*. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju i Technologii Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
- Oniśko, A. (red.). (2021). *Wybrane zagadnienia informatyki technicznej. Modelowanie i przetwarzanie informacji w warunkach niepewności*. Białystok: Wydawnictwo Wydział Informatyki Politechniki Białostockiej.
- Polska Agencja Inwestycji i Handlu SA. [PAIiH]. (2018). *Przewodnik po rynku czeskim*. Warszawa: Polska Agencja Inwestycji i Handlu SA.

Akty prawne

- Umowa z dnia 23.02.2022 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej, M.P. z 2022 r. poz. 276
- Umowa z dnia 21.11.2013 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnej reprezentacji wizowej, M.P. z 2014 r. poz. 107
- Umowa z dnia 13.09.2011 r. między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, Dz.U. z 2012 r. poz. 991
- Umowa z dnia 16.01.2006 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej, M.P. z 2008 r. nr 81, poz. 709
- Umowa z dnia 30.09.2003 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie kultury, szkolnictwa i nauki, Dz.U. z 2004 r. nr 244, poz. 2449
- Środkowoeuropejska umowa o wolnym handlu (CEFTA), Dz.U.1994.129.637
- Porozumienie z dnia 10.12.2002 r. między Ministrem Pracy i Polityki Społecznej Rzeczypospolitej Polskiej a Ministrem Pracy i Spraw Socjalnych Republiki Czeskiej w sprawie wypłaty świadczeń oraz przeprowadzania kontroli administracyjnej i lekarskiej, Dz.U. z 2003 r. nr 78, poz. 710
- Porozumienie z dnia 28.08.2019 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie lotnictwa wojskowego, M.P. z 2020 r. poz. 396
- Układ między Rzeczpospolitą Polską a Czeską i Słowacką Republiką Federacyjną o dobrym sąsiedztwie, solidarności i przyjacielskiej współpracy, Dz.U. z 1992 r. nr 59, poz. 296

Źródła internetowe

- (Internet 1) <http://www.euroregion-nysa.eu/euroregiony-w-polsce> (data pobrania 1.02.2023)
- (Internet 2) https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/POL/EUQ (data pobrania 12.01.2022)
- (Internet 3) https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/CZE/POL/EUQ (data pobrania 12.01.2023)

- (Internet 4) https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EUQ/CZE (data pobrania 12.01.2023)
- (Internet 5) <https://www.macrotrends.net/countries/CZE/czech-republic/exports> (data pobrania 1.02.2023)
- (Internet 6) <https://www.macrotrends.net/countries/CZE/czech-republic/imports> (data pobrania 1.02.2023)
- (Internet 7) https://www.mzv.cz/warsaw/pl/informacje_o_ambasadzie/wzajemne_stosunki_po_1989_roku/index.html (data pobrania 7.01.2023)
- (Internet 8) <http://www.olza.pl/pl/o-nas/euroregiony-na-granicach-polski/> (data pobrania 1.01.2023)
- (Internet 9) <http://pcig.eu/o-izbie/> (data pobrania 7.01.2023)
- (Internet 10) <https://sjp.pwn.pl/slowniki/euroregion.html> (data pobrania 1.02.2023)
- (Internet 11) <https://trendeconomy.com/data/h2/CzechRepublic/TOTAL> (data pobrania 12.01.2023)
- (Internet 12) <https://zpe.gov.pl/a/gospodarka-polski-podsumowanie/DJBu33w2F> (data pobrania 1.02.2023)

Polish-Czech Relations in Socio-Economic Terms

Abstract: The Republic of Poland and the Czech Republic are two neighbouring countries that share a common history, traditions, culture, and values. Therefore, both countries have always maintained political and economic relations with each other. Tightening relations can be observed after World War II when both countries took advantage of catching up with Western European countries. In 1991, on the initiative of three countries: Poland, Hungary, and Czechoslovakia, the so-called Visegrad Group was created. This association is still active today and aims to strengthen stability in Central Europe. Poland and the Czech Republic are important trade partners for each other. It can be deduced from the statistics on exports, imports, and the electric balance. The article aims to show the macroeconomic relations between Poland and the Czech Republic over the years. As well as showing the variety of initiatives within the framework of cultural, scientific, territorial defense, security, or social co-operation.

Keywords: Poland, Czech Republic, macroeconomics, import, export.